

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

SISTEMUL DE EDUCAȚIE DIN FINLANDA

studiu documentar

ianuarie 2022

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Claudia Vlad
Consilier parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

I.	CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE	4
II.	STRUCTURAREA CICLURILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT	7
III.	FINANȚARE.....	15
	WEBOGRAFIE	18

I. CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE

În Finlanda există un consens național în ceea ce privește rolul educației și formării. Unul dintre principiile de bază ale educației finlandeze este că toți oamenii trebuie să aibă acces egal la educație și formare de înaltă calitate. Oportunitățile egale la educație trebuie să fie disponibile tuturor cetățenilor, indiferent de originea lor etnică, vârstă, avere sau rezidență. Educația este gratuită la toate nivelurile, de la învățământul preșcolar până la cel superior. Asigurarea calității se bazează pe direcție în loc de control și nu există un sistem de inspecție în Finlanda.

➤ Caracteristici-cheie ale sistemului de învățământ

a. Echitatea în educație

O caracteristică-cheie a culturii educației naționale este asigurarea de șanse egale pentru toți. Sunt instituite măsuri individuale de sprijin pentru a garanta că fiecare elev și student își pot atinge întregul potențial. Diferențele dintre școli sunt mici și calitatea predării este ridicată în toată țara. În Finlanda, educația este finanțată din fonduri publice. Doar 2% dintre elevii din învățământul obligatoriu merg la școli care au un furnizor privat. De asemenea, și aceste școli sunt finanțate din fonduri publice. Învățământul, de la nivelul preșcolar la cel superior, este gratuit. Mesele școlare și învățarea sunt oferite gratuit, iar accesul în zonele îndepărtate și/sau slab populate este asigurat prin transportul școlar gratuit.

b. Sistemul de învățământ se bazează pe încredere și responsabilitate

În Finlanda, furnizarea de educație este asigurată prin reglementări, informații și finanțare. Autonomia locală este mare (cea mai mare parte a finanțării sistemului de educație provine de la bugetele locale). Curriculum-ul național de bază lasă loc diversității locale și, prin urmare, școlile și profesorii au multă libertate în a-și concepe propriile programe și modele de instruire.

De asemenea, instituțiile de învățământ superior se bucură de o autonomie extinsă. Au independență în ceea ce privește finanțarea și administrarea și sunt autonome în ceea ce privește predarea și programele de cercetare.

Există foarte puțin control extern, cum ar fi inspecțiile școlare sau selectarea manualelor școlare. Primul examen național are loc la sfârșitul învățământului secundar superior general. Cel mai important mecanism de asigurare a calității este autoevaluarea efectuată chiar de furnizorii de educație. Evaluările naționale pe bază sunt efectuate conform unui plan de evaluare. De asemenea, se așteaptă ca instituțiile de învățământ superior să urmărească calitatea procesului (*in-put/ out-put*) și a predării.

c. *Învățarea pe tot parcursul vieții*

Învățarea pe tot parcursul vieții este asigurată tuturor persoanelor, care au posibilitatea de a urma/ efectua studii în orice perioadă a vieții lor. Educația pentru adulți este oferită la toate nivelurile de învățământ. De asemenea, educația informală și non-formală este recunoscută. În învățământul profesional, de exemplu, calificările bazate pe competențe oferă o modalitate de a demonstra și aplica învățarea anterioară. Înscrierea și accesarea modulelor educaționale pentru adulți se bucură de o mare popularitate la nivelul întregii țări (un număr semnificativ de instituții organizează o mare varietate de cursuri și de programe pentru adulți, la toate nivelurile de educație formală). Educația adulților include educația automotivată, formarea personalului și formarea pentru piața muncii – programele pentru adulți au în vedere obținerea unor calificări certificate, consolidarea unor cunoștințe profesionale anterioare sau pot răspunde nevoilor persoanele de auto-dezvoltare generală. În 2017, peste 27% dintre adulții finlandezi au participat la programe din sfera educației de acest tip, comparativ cu media UE de 11%. Cea mai mare parte au fost angrenți în programe de educație non-formală.

d. *Rezultate bune în procesul de învățare obținute cu cheltuieli medii*

Costurile medii per elev sau student sunt apropiate de ratele medii din UE, precum și din OCDE (în 2019 aceste costuri s-au cifrat la aproximativ [8 800 euro/ elev](#), în creștere cu aproximativ 1.600 euro față de anul 2009). Cea mai mare parte a finanțării este alocată predării, dar, de exemplu, în învățământul de bază, costul per elev include și școala, masa, transportul școlar, serviciile de sănătate și asistență socială.

➤ Guvernare

Guvernarea în Finlanda se bazează pe principiul descentralizării. Deși *Ministerul Educației și Culturii* definește politica educațională, iar *Agenția Națională pentru Educație finlandeză* este responsabilă pentru implementarea acesteia, autoritățile locale beneficiază în mod semnificativ de autonomie și de responsabilitate în organizarea procesului educativ.

Ministerul Educației și Culturii¹

Politica educațională este definită de Parlament și Guvern. Ministerul Educației și Culturii este cea mai înaltă autoritate în domeniu și este responsabil pentru întregul învățământ finanțat din fonduri publice în Finlanda (are responsabilități în ceea ce privește legislația educațională și alocarea resurselor bugetare/ cuantumul ce revine educației în structura bugetului de stat).

¹ <https://okm.fi/en/legislation-general-education>

Există mai multe organisme cu rol de expertiză care sprijină activitatea Ministerului, cum ar fi *Forumul Național pentru Anticiparea Competențelor*, *Consiliul Național al Sportului* și *Consiliul de Stat al Tineretului*. Evaluările naționale ale rezultatelor învățării sunt organizate de [Centrul finlandez de evaluare a educației](#) (FINEEC, instituție care are aproximativ 50 de angajați).

Agenția Națională pentru Educație²

Agenția Națională pentru Educație este o agenție națională de dezvoltare care lucrează în strânsă cooperare cu ministerul Educației în/ pentru stabilirea obiectivelor educaționale (la nivel național) și în definirea conținuturilor și metodelor (pentru toate stadiile – respectiv educația și formarea preșcolară, de bază, secundară superioară și programele destinate adulților). Nu are responsabilități în ceea ce privește învățământul superior.

Agenția Națională pentru Educație este responsabilă de elaborarea și aprobarea programelor de studii de bază naționale și a cerințelor privind calificările pentru învățământul pre-primar și de bază, învățământul secundar superior general și cel profesional. Pe lângă programele de bază, Agenția monitorizează cheltuielile educaționale, alocă subvenții de stat și asistă Ministerul Educației și Culturii în pregătirea deciziilor de politică educațională.

Nivelul regional

La nivel regional există mai multe organisme responsabile de îndeplinirea sarcinilor referitoare la educație. Există șase [Agenții Regionale Administrative de Stat](#) (AVI), 15 Centre pentru Dezvoltare Economică, Transport și Mediu (ELY) și Agențiile Regionale.

Agențiile Regionale Administrative de Stat (AVI) sunt responsabile de sarcinile regionale ale Ministerului Educației și Culturii. AVI-urile promovează, de asemenea, îndeplinirea protecției legale a elevilor și studenților și evaluează accesul regional (egal) la serviciile de bază. Agențiile lucrează în strânsă colaborare cu autoritățile locale.

[Centrele pentru Dezvoltare Economică, Transport și Mediu](#) (ELY) planifică, monitorizează și dezvoltă educația adulților (alături de alte responsabilități care le revin). În plus, Centrele ELY sunt responsabile pentru dezvoltarea educației profesionale și a adulților și în chestiunile referitoare la finanțarea proiectelor Fondului Social European (FSE). Ele ajută, de asemenea, la dezvoltarea învățământului secundar superior și superior cu finanțare de proiecte UE.

Consiliile regionale întocmesc planuri de dezvoltare regională în cooperare cu autoritățile locale din regiunile respective și cu autoritățile de stat, precum și cu reprezentanții mediului economic și ai organizațiilor neguvernamentale. Un obiectiv central al legislației

² <https://www.oph.fi/en>

privind politica regională este acela de a sprijini dezvoltarea auto-motivată și echilibrată a regiunilor.

Nivelul local

Autoritățile locale sunt responsabile de organizarea educației și îngrijirii timpurii, a educației preșcolare și a educației de bază la nivel local (le revine și responsabilitatea principală în finanțarea acestora).

Sarcina autorităților locale este de a oferi tuturor copiilor de vârstă școlară obligatorie – inclusiv celor cu deficiențe psihice sau fizice – oportunitatea de a învăța în funcție de abilitățile lor. Autoritățile locale iau decizii privind alocarea finanțării și politicile vizând recrutarea personalului. Ele pot delega, de asemenea, puterea de decizie școlilor.

Furnizorii de educație de la nivel local - municipalitățile și școlile - își elaborează propriile programe locale, în cadrul/ cu respectarea curriculum-ului de bază național. Ei sunt, de asemenea, responsabili pentru modelele practice de predare, pentru eficacitatea și calitatea educației oferite. Atâta timp cât funcțiile de bază stabilite de lege sunt îndeplinite, școlile au dreptul să desfășoare activități/ servicii educaționale conform propriilor aranjamente și viziuni administrative³.

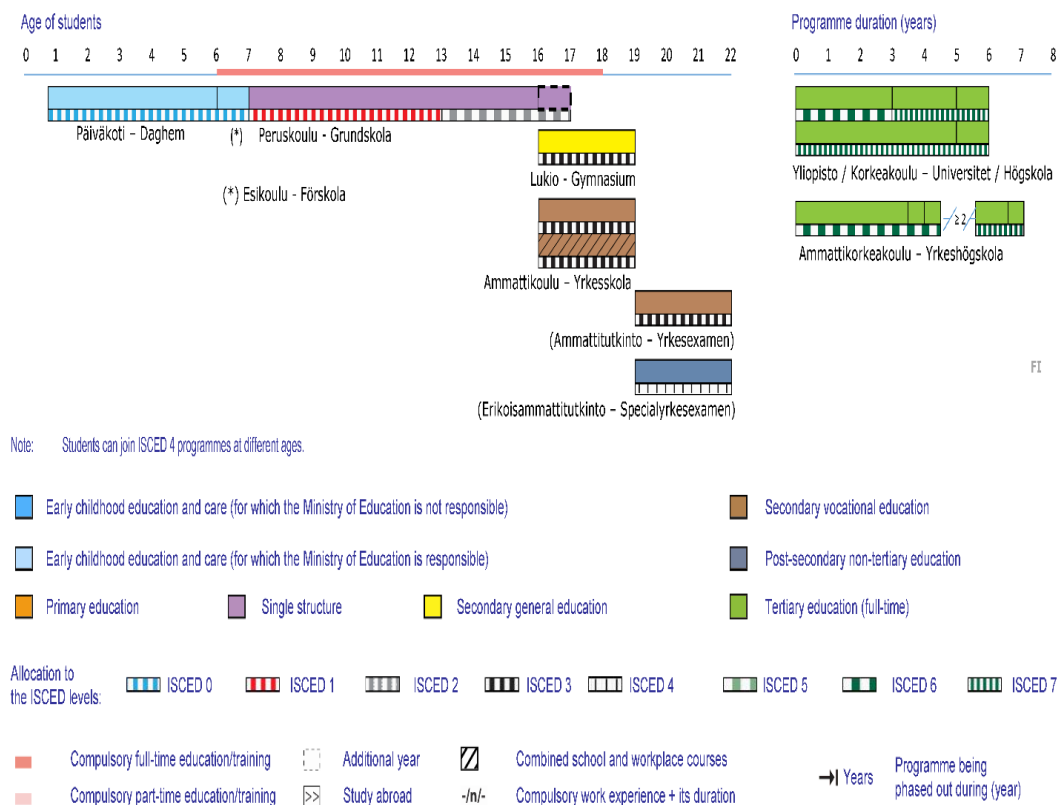
II. STRUCTURAREA CICLURILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT⁴

Baza legală este reprezentată de [Legea educației 628/1998 cu modificările și completările ulterioare.](#)

³ <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Education/QuestionnaireEducation/Finland.pdf>

⁴ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/finland_en

Finland – 2021/22

Sursa : https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/finland_en

În Finlanda, educația formală este organizată în 5 trepte:

- Învățământ preșcolar (ECEC)** – până la 6 ani (*varhaiskasvatus*);
- Învățământ primar și gimnazial** - numit educația de bază (*perusopetus*) – aceeași pentru toți elevii între 7 și 16 ani.
- Învățământ preuniversitar** (studii medii – 3 ani).
La acest nivel, sistemul se bifurcă în 2 direcții:
 - studii liceale (3 ani) - *învățământul secundar superior general*
 - sistem vocațional – școală profesională (3 ani) - *învățământ secundar superior și formare profesională (VET)*
- Învățământ universitar** (studii universitare de scurtă durată și de lungă durată - între 3,5 ani și 6 ani);
- Învățământ postuniversitar** (studii academice).

- ***Educația și îngrijirea timpurie (ECEC)***

La acest stadiu sunt incluse îngrijirea și educația care au ca scop creșterea echilibrată, dezvoltarea și învățarea copiilor⁵. Participarea la educația și îngrijirea timpurie reprezintă un drept universal pentru toți copiii sub vârsta școlară (între 0-6 ani). Este disponibilă pe bază de normă întreagă (maximum 10 ore pe zi) sau cu jumătate de normă (maximum 5 ore pe zi), în funcție de statutul profesional al părinților (pot fi incluse și unele taxe moderate, în funcție de venitul părinților). Municipality-urile au obligația legală de a oferi servicii ECEC și educație preșcolară pentru copiii de 6 ani, în funcție de nevoile locale. Cele mai comune modalități de a oferi educație și îngrijire timpurie sunt centrele ECEC, îngrijirea de zi în familie și îngrijirea de zi în familia extinsă. Furnizorii privați de servicii, parohiile și ONG-urile oferă oportunități alternative pentru educația și îngrijirea timpurie. Indiferent de furnizor, ECEC este ghidat de curriculum-ul național de bază pentru ECEC și de curricula locală bazată pe acesta. Se iau în considerare limba și cultura fiecărui copil. Tuturor copiilor care vorbesc finlandeză, suedeză sau sami li se oferă educație timpurie și servicii de îngrijire în limba lor maternă. Copiii vorbitori de alte limbi și provenind din medii culturale diferite sunt sprijiniți de stat, în colaborare cu reprezentanți ai culturilor respective.

- ***Învățământul primar și gimnazial***

Furnizorii de educație, de regulă autoritățile locale competente și școlile în sine, își elaborează propriile programe în cadrul curriculum-ului național de bază. Curricula fiecărei municipalități și școli orientează mai detaliat instrucțiunile și activitățile școlare, luând în considerare nevoile și perspectivele locale. În programa locală sunt specificate obiectivele și conținuturile definite în programa națională de bază, precum și alți factori cu specificitate locală. Curricula locală trebuie să definească, de exemplu, valorile și principiile care stau la baza acestora, precum și obiectivele generale de învățare și predare. În plus, trebuie abordate teme precum programul în limbi străine, modalitatea de predare a lecției care trebuie respectată la nivel local, cooperarea dintre părinți și instruirea elevilor cu nevoi speciale sau apartenența la diferite grupuri lingvistice și culturale. Începând cu clasa a 7-a, există mai multe materii opționale incluse în curriculum.

Programa de învățământ de bază include următoarele materii (subiecte) comune tuturor elevilor:

- limba maternă și literatura (finlandeză sau suedeză)
- a doua limbă națională (suedeză sau finlandeză)
- limbi străine
- educație în domeniul mediului
- educație sanitară
- religie sau etică
- istorie

⁵ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/finland/organisation-education-system-and-its-structure_en

- științe sociale
- matematică
- fizică
- chimie
- biologie
- geografie
- educație fizică
- muzică
- arte vizuale
- meșteșuguri
- economie
- consiliere de orientare

În plus, sunt studiate discipline opționale, decizia aparținând școlii sau municipalității. În noul curriculum național de bază, obiectivele de învățare ale competențelor transversale sunt descrise în 7 domenii de competență:

- gândirea și apropierea/ însușirea capacității de „a învăța”;
- alfabetizarea culturală, comunicațională și de exprimare;
- gestionarea vieții de zi cu zi, grija de sine și de ceilalți;
- multiculturalitatea;
- competențe TIC;
- abilități antreprenoriale și specific pieței muncii;
- participarea la/și construirea unui viitor durabil.

Educația obligatorie este de 9 ani și este gratuită. Învățământul de masă începe cu un an de educație preșcolară obligatorie (*esiopetus*), care se continuă ulterior cu nouă ani de educație primară și gimnazială (7-16 ani). În clasele I-VI elevii au toți același curriculum, însă la gimnaziu apar mai multe materii opționale, care sunt alese împreună cu părinții și consilierul școlar. Odată cu finalizarea școlii gimnaziale, elevii pot opta pentru o filieră teoretică, respectiv pentru una vocațională sau pot renunța la continuarea studiilor. După finalizarea liceului, în funcție de filiera aleasă, elevii vor susține un examen național, care le va oferi posibilitatea de a urma o universitate sau învățământul superior politehnic.⁶

• **Învățământul secundar superior**

După finalizarea învățământului de bază obligatoriu de nouă ani, elevii sunt eligibili pentru *învățământul secundar superior general și învățământul secundar superior și formarea profesională (VET)*. Absolvenții pot intra și în viața profesională, dar este stimulată continuarea studiilor, unul dintre obiectivele politicii educaționale este acela de a asigura întregii grupe de vârstă studii medii superioare.

⁶ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/finland_en

Învățământul secundar superior, la fel ca și învățământul de bază, este gratuit. Cu toate acestea, elevii din ciclul gimnazial sunt obligați să-și cumpere propriile manuale, materiale didactice și materiale de învățare.

➤ *Învățământul secundar superior general*

Învățământul secundar superior general se bazează pe programa învățământului de bază. Obiectivul educației, la acest stadiu, este acela de a oferi elevilor cunoștințele și abilitățile necesare pentru accederea la stadiile educaționale ulterioare, la viața profesională, la interesele lor personale și la dezvoltarea diversă a personalității. În plus, educația ar trebui să sprijine și să ofere elevului abilități pentru învățarea pe tot parcursul vieții și pentru autodezvoltare.

Sfera de aplicare a programului general de studii secundare superioare este de trei ani. La sfârșitul ciclului secundar superior general, elevii participă la examenul național de bacalaureat, care asigură eligibilitatea generală pentru învățământul superior. Majoritatea elevilor din învățământul general superior au între 16 și 19 ani și și-au continuat studiile imediat după finalizarea învățământului de bază.

Școlile secundare își selectează elevii în mod autonom. Cel mai frecvent, selecția se bazează pe performanța școlară anterioară a solicitantului. Ministerul Educației și Culturii le-a acordat unor furnizori de educație dreptul la programe educaționale speciale. Acest drept permite acestora să pună un accent mai pronunțat pe o anumită materie - cum ar fi sportul, artele sau muzica. Acești furnizori folosesc, adesea, teste suplimentare de admitere sau teste de aptitudini pentru selecția elevilor.

Învățământul secundar superior general poate fi asigurat de către autoritatea locală, o autoritate municipală, o asociație înregistrată sau o fundație - cu observația că furnizorul trebuie autorizat de Ministerul Educației și Culturii. Furnizorii de educație au obligația legală de a coopera cu ceilalți furnizori de educație din zonă.

În învățământul secundar general, cursurile de specializare sunt cursuri avansate, opționale, care sunt în principal legate de cursurile obligatorii din programă. Elevul trebuie să selecteze cel puțin zece dintre aceste cursuri în planul său de studiu. În plus, școala secundară superioară poate oferi cursuri de specializare definite în programa locală. O altă caracteristică este reprezentată de existența cursurilor aplicate – acestea sunt cursuri integratoare care îmbină elemente din diverse discipline, pot fi cursuri metodologice sau alte cursuri specifice, care se desfășoară la nivel național și local. Cursurile aplicate sunt: cursuri de metodologie; cursuri profesionale (oferite de același furnizor de educație); cursuri integrate, care conțin elemente din diferite discipline într-o logică a complementarității; alte studii din domeniul școlii gimnaziale superioare. Furnizorul de învățământ secundar general decide cu privire la includerea cursurilor aplicate în programa școlară eligibilă pentru elevi. Există diplome de liceu demonstrează abilitățile și cunoștințele elevilor în următoarele domenii: arte vizuale, educație fizică, muzică, teatru, mass-media, meșteșuguri, dans, economie.

Distribuirea orelor în învățământul secundar general:

<i>Distribuția orelor în învățământul secundar general</i>		
subiect	cursuri obligatorii	cursuri de specializare
limba și literatura maternă	6	3
o limba străină	6	2
a doua limbă străină	5	2
alte limbi străine		8+8
matematică		
unitatea de studiu comună	1	
de bază	5	2
avansată	9	3
științele mediului și naturii		
biologie	2	3
geografie	1	3
fizică	1	6
chimie	1	4
științe sociale		
filozofie	2	2
psihologie	1	4
istorie	3	3
studii sociale	3	1
religie/ cultură, viziune asupra lumii și etică	2	4
educație sanitară	1	2
arte și educație fizică	5	
educație fizică	2	3
muzică	1-2	2
arte vizuale	1-2	2
consiliere de orientare	2	
studii tematice		3
total ore		
cursuri obligatorii	47-51	
cursuri de specializare, minim	10	
numărul total de cursuri, minim	75	

Sursa: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/teaching-and-learning-general-upper-secondary-education-15_en

Numărul cursurilor obligatorii variază între 47 și 51, în funcție de alegerea din programele de bază și cele avansate în matematică. Întregul program de învățământ secundar general pentru tineri cuprinde 75 de cursuri. Toți elevii studiază cel puțin două limbi.

➤ *Învățământ secundar superior și de formare profesională (VET)*

Obiectivul educației și formării profesionale secundare superioare este de a oferi studenților cunoștințele și abilitățile necesare pentru a dobândi competențe profesionale și de a le oferi potențialul de angajare pe cont propriu, precum și pregătirea pentru studiile ulterioare. După absolvirea unei calificări profesionale, tinerii sunt eligibili să-și continue studiile în instituții de învățământ superior. Sfera de aplicare a calificărilor profesionale de nivel secundar superior luate după educația de bază este adesea de 3 ani. Chiar dacă educația și formarea se desfășoară în mare parte în instituții cu profil educațional, toate calificările includ formarea la locul de muncă. Toate calificările profesionale pot fi finalizate și ca forme de ucenicie, care conțin și cursuri organizate în instituții de profil. Finalizarea unei calificări este foarte flexibilă și depinde mult de interesele proprii elevilor și de învățarea anterioară. Majoritatea elevilor din ciclul gimnazial profesional au vârsta cuprinsă între 16 și 19 ani și și-au continuat studiile imediat după finalizarea învățământului de bază. Dintre cei care abandonează școala obligatorie, proporția celor care se înscriu direct în VET este de aproximativ 40%. Licențele de asigurare a educației și formării profesionale sunt acordate de Ministerul Educației și Culturii. Furnizorul VET poate fi o autoritate locală (municipală), o autoritate municipală comună, o fundație sau altă asociație înregistrată sau o companie de stat. Furnizorii de educație și formare profesională sunt responsabili pentru organizarea formării în domeniile lor de pregătire, pentru corelarea ofertei cu nevoile locale ale pieței muncii și pentru elaborarea programelor locale pe baza cerințelor naționale de calificare.

• **Învățământul superior**

În Finlanda, sistemul de învățământ superior este format din [universități și universități de științe aplicate \(UAS\)](#).

Legislația acordă autonomie instituțiilor de învățământ superior astfel încât acestea pot lua, în mod independent, decizii privind administrarea internă, programele de educație și de cercetare⁷. În negocierile privind indicii de performanță, care au loc între instituțiile de învățământ superior și Ministerul Educației și Culturii, se iau decizii cu privire la responsabilitățile educaționale specifice domeniului. De asemenea, sunt determinate și țintele de performanță și cele cantitative în acordarea diplomelor.

Țintele pentru dezvoltarea învățământului superior se bazează pe programul Guvernului. Obiectivele generale în domeniul învățământului superior sunt⁸:

- să promoveze competitivitatea, bunăstarea, educația și învățarea, precum și dezvoltarea durabilă;

⁷ <https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/2009/en20090558>

⁸ <https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/2014/en20140932>

- să anticipeze și să contribuie la regenerarea societății, a culturii și a vieții profesionale și să se asigure că este disponibilă forța de muncă înalt calificată necesară;
- dezvoltarea instituțiilor de învățământ superior ca entități competitive la nivel internațional, în care fiecare instituție răspunde și nevoilor regionale.

În Finlanda, anul universitar începe la 1 august și se termină pe 31 iulie. Instituțiile de învățământ superior sunt autonome în organizarea anului universitar pe semestre. De obicei, există două semestre: semestrul de toamnă și de primăvară, dar există și un al treilea semestru pe timp de vară, în unele instituții⁹.

În evidența Ministerului Educației și Culturii există 13 universități și 23 de universități de științe aplicate. Instituțiile de învățământ superior sunt, în principal, instituții multidisciplinare. Învățământul la nivel universitar este asigurat și de o instituție militară de învățământ superior, Universitatea Națională de Apărare, integrată Forțelor de Apărare. Misiunea universităților constă în promovarea cercetării academice independente și asigurarea educației de nivel academic. Scopul universităților de științe aplicate este de a oferi studii superioare orientate spre necesitățile pieței forței de muncă; acestea desfășoară activități de cercetare aplicată, dezvoltare și inovare precum și activități care promovează industria, afacerile și dezvoltarea regională și contribuie la regenerarea structurii industriale a regiunilor.¹⁰

Universitățile oferă diplome de licență, de master și de ciclul al treilea (studii doctorale). Studenții de la universitățile de științe aplicate pot obține diplome de licență și master. În plus, universitățile și universitățile de științe aplicate pot oferi programe de specializare profesională și module de studii fără diplomă.

• Învățământul privat

În Finlanda, majoritatea școlilor private sunt dependente de guvern (care acordă licențe furnizorilor de educație) sunt finanțate din fonduri publice și se află sub supraveghere publică. Prin urmare, instituțiile private urmează curricula națională de bază și cerințele de calificare confirmate de *Agencia Națională pentru Educație finlandeză*. Furnizorul de învățământ privat trebuie să îndeplinească cerințele prevăzute de legislație pentru a fi autorizat. În general, cerințele pentru licențe sunt similare, indiferent de nivelul de educație.

Cerințele principale sunt următoarele:

- trebuie să existe o nevoie educațională sau culturală care să justifice autorizarea;
- solicitantul trebuie să îndeplinească condițiile profesionale și financiare prealabile pentru organizarea adecvată a procesului educativ;
- educația nu poate fi oferită în având ca prim obiectiv căutarea unui câștig financiar

⁹ <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090770>

¹⁰ http://www.oph.fi/english/education_system

- în învățământul de bază este nevoie de un acord între furnizorul de educație și autoritatea locală.

Dacă un furnizor privat nu este autorizat, școala privată poate fi înființată, dar va rămâne în afara monitorizării publice și, prin urmare, nu are dreptul la finanțare publică. Mai mult, certificatele eliberate de astfel de școli nu sunt considerate o dovadă suficientă a absolvirii etapei de învățământ în cauză. În consecință, există foarte puține astfel de școli.

• **Educația și formarea adulților**

Educația și formarea adulților oferă cetățenilor posibilitatea de a accesa cursuri, studii și calificări complete în orice etapă a vieții. Adulții pot studia fie în aceleași instituții de învățământ ca și tinerii, fie în instituții și unități separate destinate adulților. Educația adulților este organizată la toate nivelurile de învățământ.

Programele educaționale sunt concepute cât mai flexibil, pentru a permite adulților să studieze și, în același timp, să-și desfășoare și activitățile profesionale. De exemplu, calificările profesionale secundare superioare, calificările profesionale suplimentare și calificările profesionale de specialitate pot fi, de asemenea, obținute prin calificări bazate pe competențe. Aceste calificări, independent de modul în care au fost dobândite abilitățile profesionale, fac parte din programele destinate adulților.

Educația liberală a adulților oferă studii non-formale și, prin urmare, nu oferă o diplomă sau o calificare. Spre deosebire de alte programe educaționale, conținutul acestora nu este reglementat de legislație. Cu alte cuvinte, organizațiile din domeniul artelor liberale (orientate spre educația adulților) sunt responsabile în mod independent de programele educative respective. Furnizorii de educație pentru adulți includ autorități locale, autorități municipale, asociații, fundații și societăți cu răspundere limitată. Organizațiile afiliate pot reprezenta diferite viziuni asupra lumii sau credințe religioase sau pot acționa în baza nevoilor civice locale sau regionale. Ofertele de educație pentru adulți sunt acoperite de diverse instituții precum centrele de educație a adulților, licee populare, centre de învățare, centre de pregătire sportivă (institute sportive) și universități de vară.

III. FINANȚARE

În Finlanda, educația este gratuită la toate nivelurile pentru elevi și studenți¹¹. Nu există taxe de școlarizare, de la învățământul preșcolar până la învățământul superior. Educația adulților este singura formă de educație care poate implica acoperirea unor taxe (în unele cazuri).

În învățământul preșcolar și de bază, manualele, masa de prânz, serviciile de sănătate și transportul pentru elevii care locuiesc la o anumită distanță de școală sunt gratuite.

¹¹ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/funding-education-25_en

La nivel secundar superior (liceu), studenții trebuie să își cumpere materialele de învățare. Ei primesc mese gratuite în fiecare zi, serviciile de sănătate sunt gratuite, iar costurile de transport sunt subvenționate de stat.

În Finlanda, fiecare dintre cele 310 municipalități este obligată să furnizeze serviciile de bază pentru persoanele care locuiesc în zona lor de competență (servicii sociale și de sănătate, precum și serviciile educaționale de bază). Finanțarea serviciilor educaționale este împărțită între stat și municipalități, ponderea finanțării fiind de 75% pentru municipalitate și de 25% pentru stat. Municipalitățile primesc o parte din fonduri de la stat, dar cea mai mare sursă de venit sunt impozitele. Municipalitățile au o autonomie deplină în a decide cum distribuie fondurile între diferitele servicii de bază - servicii sociale, de sănătate și educaționale. În medie, în anul 2018, 28% din totalul cheltuielilor municipale au fost utilizate pentru servicii educaționale și culturale. Baza finanțării de la stat este prețul mediu unitar per elev la fiecare nivel de învățământ. Prețurile unitare sunt formulate după o serie de formule matematice și sunt elaborate în mod regulat pe baza cheltuielilor reale, prețul unitar fiind stabilit anual.

Suma exactă a fondurilor de stat pentru fiecare municipalitate este determinată în funcție de ponderea rezidenților cu vârste cuprinse între 6 și 15 ani. Anumiți factori cresc nivelul de finanțare către municipalități pentru a ține cont de circumstanțele diferite dintre aceste entități. De exemplu, distanța, factorii demografici, cum sunt densitatea populației, intervalul de vârstă și morbiditatea populației din fiecare zonă afectează cota pe care o municipalitate o primește de la stat. Învățământul privat este rar întâlnit în Finlanda - mai puțin de 3% din școlile de bază sunt private (2018).

Finanțarea educației private este stabilită după aceleași criterii ca și a învățământului public. Municipalitățile au obligația legală de a furniza servicii de educație și îngrijire timpurie a copiilor (ECEC) cu vârste cuprinse între 0 și 7 ani care locuiesc în zona de competență. În medie, aproximativ 26% din totalul fondurilor municipale pentru educație au fost cheltuite pentru educație și servicii de îngrijire timpurie. Serviciile ECEC sunt finanțate de stat, municipalități și din taxele plătite de familii.

Ponderea medie pentru finanțare este distribuită în felul următor:

- transferuri guvernamentale către serviciile de bază municipale - 30%;
- finanțare municipală - 56%;
- taxele colectate de la familii - 14%.

Taxele pentru familii sunt determinate în funcție de venituri și de mărimea familiei. Taxa maximă pentru un loc cu normă întreagă într-un centru municipal de îngrijire de zi este de 290 euro/lună (2019). Taxa include și mesele. Municipalitatea poate decide, de asemenea, cu privire la aplicarea de taxe mai mici sau scutirea de taxe. Ultimul an al educației și îngrijirii timpurii a copilului reprezintă perioada de educație preprimară. Este anul care precede primul an de învățământ obligatoriu și privește copiii cu vârsta cuprinsă între 6-7 ani, fiind introdus în anul 2015. Municipalitățile trebuie să asigure 20 de ore de educație preșcolară pe săptămână pentru toți copiii cu vârsta cuprinsă între 6 și 7 ani

care locuiesc în municipalitatea respectivă. Învățământul preșcolar de jumătate de zi este complet gratuit pentru familii - inclusiv masa gratuită. Învățământul preșcolar și de bază este finanțat de stat și municipalități. Din totalul fondurilor pentru educație, aproximativ 40% au fost cheltuite pentru învățământul de bază.

Autonomia financiară a școlilor variază de la municipalitate la municipalitate. Departamentul educațional al municipalității decide nivelul de autonomie pe care îl pot avea școlile în ceea ce privește bugetarea serviciilor. Situația cel mai des întâlnită este aceea în care municipalitățile alocă un buget pentru fiecare școală, iar acestea decid în mod independent cum să îl folosească. Învățământul secundar general este gratuit pentru elevi, dar aceștia trebuie să își cumpere manualele și alte materiale de învățare. Elevii primesc un prânz gratuit în fiecare zi.

De asemenea, serviciile de sănătate sunt gratuite, iar costurile de transport sunt parțial subvenționate de stat. Învățământul general superior este finanțat de stat și municipalități. Guvernul decide anual prețul unitar mediu pentru școlile secundare generale. Suma pe care fiecare furnizor de învățământ secundar general o primește de la stat se bazează pe numărul de elevi raportat de școli.

Finanțarea statului are în vedere patru elemente:

- finanțarea de bază;
- finanțarea bazată pe performanță;
- finanțarea bazată pe eficacitate;
- finanțarea strategiilor în domeniul educației.

Ponderea finanțării de bază este de 50%. În acest fel, statul garantează că educația și formarea profesională continuă este asigurată în toate domeniile și pentru toți elevii.

WEBOGRAFIE

<https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Education/QuestionnaireEducation/Finland.pdf>

<https://okm.fi/en/legislation-general-education>

<https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980628.pdf>

<https://www.oph.fi/en>

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/finland_en

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/finland/organisation-education-system-and-its-structure_en

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/finland_en

<https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/2009/en20090558>

<https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/2014/en20140932>

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090770>

http://www.oph.fi/english/education_system

<https://www.futurepolicy.org/rightsofchildren/finlands-basic-education-act/>

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/finland-compulsory-education-extended-until-age-18_en

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-reforms-school-education-21_en

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/funding-education-25_en

https://www.stat.fi/til/kotal/2017/kotal_2017_2019-05-09_tie_001_en.html